

30 år i turfolkets tjeneste

Beretningen bygger på det som ble skrevet da Turlaget feiret sitt 20-årsjubileum i 2004:

«Stiftelsesmøtet for Tynset Turlag ble holdt 30. august 1984 etter initiativ fra styremedlemmer i Tynset Idrettsforening. Sigrid Bull Aaen og Bjarne Grandum kalte inn til møtet. 14 stykker møtte. Grandum ble sjøl lagets første leder. Han gjorde en enorm innsats med merking av løypenett og ble hedret for sin innsats ved lagets 10års jubileum. Hedersplaketten står i dag ved "vegviseren" på Klettmyra på Grønnfjellet.

På lagets første årsmøte den 21.10.1985 ble det i tillegg til leder og styremedlemmer valgt 16 grendekontakter for innkreving av kontingent og gaver.

Turlagets viktigste oppgave var fra første stund å tilrettelegge gode løyper og merke disse. Laget bygget fra starten av på de løypene som idrettslagene hadde brukt, ryddet nye traseer og fikk etter hvert et fint løypenett

Første året leide Turlaget fire snøscootere til kjøring av løyper for kr. 100,- pr. time, en av en privatperson og en fra skigruppene på Fåset, Telneset og Tynset. Behovet for løypemaskin meldte seg ganske fort. Den første maskinen med dobbelt sporsetter ble innkjøpt 14.12.1985 for kr. 222.000,-.

Etter en ti-års periode var tiden inne for utskifting av maskin. Ny maskin ble kjøpt i januar 1996 for kr. 400.000,-.

Ny snøscooter med sporsetter ble kjøpt i november 1997 som avlastning for løypemaskinen. Etter et havari på denne løypemaskinen i 1998 ble det i 1999 besluttet å selge den til tross for at den ikke var mer enn 4 år. Våren 2000 var nok en ny løypemaskin innkjøpt til den "nette sum" av kr. 1.040.000,-. En storstilt innsamlingsaksjon hjalp godt, men laget måtte likevel ta opp betydelige lån.

Helt fra begynnelsen har Turlaget også lagt til rette for sommeraktiviteter av forskjellige slag. I tillegg til noen fellesturer kom "Topptrimmen" i gang allerede i 1987. Disse fem toppene ble valgt ut første året: Måna, Lauvåskletten, Gråvola, Fåsten og Tronkalven. Senere har vi hatt ti topper».

Fra 20 til 30 år Turlaget 2004 – 2014:

Målsetting.

På stiftelsesmøtet ble vedtekter vedtatt (sist endret i årsmøte 2008) Utdrag:

1. Formålsparagraf

Tynset Turlag har som formål å fremme tur- og friluftaktiviteter i bygda vår, og samtidig verne om natur og miljø.

2. Arbeidsoppgaver

Tynset Turlag har som oppgaver:

- å arbeide for å sikre, opparbeide og drive turløypenett og stier for flest mulig mennesker både vinter og sommer.
- å stimulere til økt trim- og mosjonsaktiviteter hos folk flest, for eksempel gjennom tiltak som «ti på topp» og FYSAK-topper og ved å arrangere fellesturer og historiske vandringer.
- å drive opplysnings- og informasjonsvirksomhet i forskjellige natur- og miljøvernsspørsmål.

Her følger en situasjonsberetning ved jubileumsåret 2014:

Løypenett og løypekjøring

Turlaget kjører hver vinter et løypenett på ca 110 km. Det ble denne sesongen startet på oppgradering og omlegging av løypenettet, se under prosjekter.

Fast mannskap på maskinen er Arne Graven, Gunnar Smedplass og Jonny Dalbak som gjør en meget god jobb for alle som bruker løypenettet i Tynset. I tillegg er Helge Haug fortsatt viktig bidragsyter.

Turlaget kjører løyper for Tyllaldalen IL og TIF - Skigruppa i tillegg til noe leiekjøring for private. Det er avtale med Tolga Turlag om kjøring av løyper fra Åsan til Åsvangen i Vingelen.

Vi bruker nå snøscooter mer til løypepreparering. Det er særlig aktuelt for oppfrisking av løyper ved urolig vær. Løypesjefen har etablert ei gruppe med frivillige scooterkjørere som gjør en flott dugnadsinnsats for Turlaget.

Det er investert i ny Polaris snøscooter og ny slodd og ny biltilhenger.

Prosjekter

Oppgradering løypetraseer.

Den nye, lange og gode lysløypa er et vesentlig bidrag for å levere det gode løypetilbudet sentrumsnært i Tynset. Æren for dette har Skigruppa og Turlaget sammen!

Gode skøyteforhold i alle våre løypetraseer som prepareres med løypemaskin har vært et prioritert utviklingstiltak.

Vi jobber nå med en større gjennomgang av løypenettet, **en ny løypeplan.**

Breddeutvidelse av eksisterende trase er et tiltak. Stadig flere seterveier brøytes, det fører til behov for nye løypetraseer på strekninger der vi i dag benytter veier til skiløyper.

Noen nye traseer bare ryddes for scooterpreparering. Det er særlig aktuelt for å binde sammen løypenett og for tilførsel-løyper til eksisterende nett, det være seg på tvers av Glomma og mot Telneset, Lonåsen og Savalen.

Vi har kommet godt i gang med oppgradering og nye traseer Aumdalen Rundt. Har ryddet ny trase fra Arnemovangen og opp til Engevangen og fra «Tylldalskrysset og til myra nedenfor veien til Skinnaråsen. Dette ble utført i høst gjennom god dugnadsinnsats av tylldøler og tynsetinger. Traseene skal i trinn 2 planeres med gravemaskin. Har spillemiddelsøknad på gang som vi satser på skal bidra til finansiering. Her er det med utbedring av traseen fra Tylldalskjølen og opp til Langsetra og løypa fra Aumlia opp til Grønnfjell.

Det er bygd nye bruer i Skardløypa og utført tiltak mot stevling ved Stenersenhytta.

Aksjon ny løypemaskin

Vi vedtok i september 2013 å skifte løypemaskin. Etter budrunde ble det samme leverandør, Owren, og samme type maskin, Prinoth Husky. Den gamle maskina var bare 6 år gammel, fra 2008.

Utfordringen var å finansiere en netto investering på 1 million kr.

Vi søkte Tynset kommune om støtte. Kommunestyret bevilget kr 450.000. Kjempebra !

Vi kom ikke i mål med støtte fra vår gode bankforbindelse gjennom mange år, Sparebanken Hedmark. Arbeidet med sponsorstøtte og bankbetingelser førte til at Tolga-Os Sparebank er vår nye bankforbindelse og sponsor fra og med 2014. De har bidratt med kr 100.000 til ny løypemaskin. Med kr 330.000 i egenkapital manglet vi fortsatt minimum kr 120.000 for å fullfinansiere ny maskin. Vi satte i gang «aksjon ny løypemaskin» der vi utfordret medlemmer, sponsorer og støttespillere. Etter en godt gjennomført aksjon fikk vi inn hele **kr 205.000**. Vi takker 250 enkeltpersoner / familier og 30 bedrifter/lag for støtten !

Vi takker også vår gamle bankforbindelse og sponsor , Sparebanken Hedmark, for godt samarbeide gjennom mange år !

Ny nettside er etablert og funksjonaliteten er god. Nettsida er godt besøkt, med ca. 300 om dagen i sesongen. Magnar Often er fortsatt ansvarlig for drift og utvikling. Turlaget har tatt i bruk Facebook, med egen side.

Nettsida har 10-årsjubileum og går inn i jubileumsåret i ny moderne utgave.

GPS. – Skisporet.no. Det er montert GPS i løypemaskina og på scooter som sender opplysninger til nettstedet Skisporet.no. Informasjon herfra kan forløpende følges på hjemmesida.

Løypetelefonen som var en viktig infokanal i mange år, ble nedlagt 2011.

På nettsida blir det i tillegg lagt ut fortløpende informasjon om hva vi planlegger å preparere når, og hva som blir kjørt med scooter.

FYSAK. Turlaget har nå fullført FYSAK –prosjektet i samarbeide med Tynset kommune v / Stein Kaasin. Vi har valgt ut 12 relativt sentrumsnære topper rundt omkring i hele kommunen. Der er det satt ut kasser i rustfritt stål med bok som ligger ute hele året. Har nå merket med skilt til toppene og ryddet stier og parkeringsplasser. Hver topp har egen fadder som passer på kassa og vedlikeholder merking og stier.

Sentrumsnære stier og Neby bru. Turlaget er med i *Nebybruas venner*. Formålet er å realisere ny gangbru over Glomma ved Neby og å utvikle gangstier på hver side av Glomma. Utfordringen for å komme i gang med prosjektet er å få avklaring med alle aktuelle grunneiere. Her står det nå på en gruzzzznneier. Det er nå ikke noen framdrift i prosjektet med ny bru, men det jobbes med en helhetlig plan for turstier i og rundt «Tynset-byen». Der er det med stier på begge sider av Glomma.

Stifadderprosjektet

Et nytt spennig prosjekt er satt ut i livet i 2013. Tore Stubbe er entusiastisk leder av prosjektgruppa. Hva går *Stifadder-arbeidet* ut på ?

Formål for prosjektet:

Utvikle og tilrettelegge for aktiv bruk av eksisterende stier og gamle ferdselsårer i nærområdene.

Hvordan:

Rydde stier som er i ferd med å gro igjen, fjerne vegetasjon, legge klopper, lage grøfter eller på annen måte forbedre tilgjengeligheten på stien.

Hvem:

Dugnad, basert på verving av stifaddere – alle kan bli med!

- Enkeltpersoner
- Skoler, klasser, friluftsgupper
- Frivillighetssentral
- Pensjonistforening
- Vennegjenger

Stifaddergruppa har i 2013 organisert rydding for 60 stifaddere av 53,0 km stier fordelt over mange områder i kommunen. Samlet arbeidstid som er rapportert inn er 170 timer.

Stifaddergruppa er også involvert i planlegging av et tilrettelagt og merket sti- og turvei-system rundt tettstedet (nær-stier) og det er nå kommet et oversikts-forslag om et slikt system. Det gjenstår mange detaljer og mye arbeid før dette blir en realitet, men vi håper å få enda flere folk med på å jobbe med delprosjektene i planen i årene framover.

Tynset kommune, Tynset Rotary, TIF-skigruppa og Nebybruas venner har vært gode samarbeidspartnere.

Vinterstier

Som en forsøksordning trækker nå Turlaget en vintersti fra Haverslia, langs Tyllaldsveien - Infiltrasjonsbassenget - Motorsenteret og rundt Ripan. Hensikten er å gi et tilbud om turstier hele året, utenom sentrum og brøyta veier.

Fastheten i stiene vil selvsagt variere etter snøforholdene, men til tider vil det også være et godt tilbud for joggere. Parkeringsplassen på Ripan blir brøytet sporadisk etter større snøfall.

Ti på Topp og Barne fem på topp i jubileumsåret er i hovedsak topper på kommunegrensa.

Tynset har felles grense-topper med 6 av 8 nabokommuner. Det blir fellesturer til flere av toppene, noen turer sammen med våre nabolag.

Ti-på-topp:

Skorsåhøgda, Firkanthøgda, Brennhøgda, Knausen, Sætertangen, Sandfjellet, Kletten, Medhøa, Veslvola, Tron Ø.topp, Forollhogna, Stororkelhøa.

Barne-fem-på-topp:

Veslvola, Veslvola, Knausen, Svartberget ,Oppmåshøa

Arrangementer

14. februar Måneskinnstur på Åsan.

15. juni fellestur til Veslvola i Garvikåsen

17. august fellestur til Forollhogna i samarbeid med Os Turforening. Middag på Såttåhaugen.

Det blir flere fellesturer i samarbeid med nabolag. Følg med hjemmesida.

Informasjon

Sesongprogrammet er utviklet til å være Turlaget sitt årlige forpliktende arbeidsprogram. Brosjyre med flerfargetrykk sendes ut hvert år rett før jul. I brosjyra er det i tillegg til vanlig stoff om toppturer og løypekjøring også løypekart i farger. Brosjyra er i sin helhet finansiert av annonser. Brosjyren blir distribuert til medlemmer i Tynset Turlag og til potensielle nye medlemmer. Sesongprogrammet legges ut på Mælanvengen, Skistua og i kasse i krysset ved Stenersenhytta og i tillegg på Statoil, Alvdal Tynset Sport og Biblioteket.

Internett

Turlagets nettside er funksjonell og god.

Turlagets adresse er www.tynseturlag.org Her kan medlemmer og andre finne stoff om Turlagets aktiviteter. Her finnes løypekart, og nyheter. I samband med toppturene kan de som ønsker det legge inn anbefalte ruter og turbeskrivelser.

Løpende informasjon om status på løypekjøringen ble lagt ut på nettet hele vinteren. Skistua og Volsvungen legger ut informasjon om tilbud, vær og temperatur direkte på nett de dagene de har åpent. Webcamera og værstasjon på Svarttjønna fungerer gjennom sesongen.

Det er positivt med GPS-sender både på maskina og scooter som gir fortløpende informasjon om løyper på Skisporet.no !

Det er mulig å kontakte Turlaget gjennom hjemmesiden, på Facebook eller på e-postadressen leder@tynseturlag.org

Arbeidets Rett og Østlendingen er gode informasjonskanaler for Turlaget.

Løypetelefonen som var en viktig informasjonskanal i mange år, ble nedlagt 2011.

Økonomi

Økonomien i Turlaget er solid. «Aksjon ny Løypemaskin» og økning i medlemstallet er vesentlige bidrag til god økonomi, sjøl med store investeringer. I tillegg har Turlaget fått prosjektmidler gjennom flere søknader de 2 siste årene.

Turlagets løpende utgifter er i hovedsak knyttet til drift av lagets løypemaskin.

Turlaget fikk litt økte inntekter gjennom Grasrotandelen, men er fortsatt ikke i nærheten av det spilleautomaten i sin tid innbrakte.

Medlemstallet pr. 1.januar 2014 er 300 familier + 220 enkeltmedlemmer = ca 1.000 personer.

Regnskapet for 2013 viser et overskudd på **kr 158.301**. Regnskapsførte avskrivninger er på **kr 129.794**. Vi har ingen gjeld pr. 31.12.2013. Har **kr 417.148** på bankkonto. Økonomien er god, og vi bør tilstrebe overskudd på minimum kr 50.000 årlig for videre oppbygging av egenkapital.

Tilskudd:

- Turlaget er tildelt kr 45.000 fra Tynset kommunes idrettsfond. Er ikke regnskapsført i 2013. Tilskuddet aktiveres i 2014
- Turlaget er tildelt kr 210.000 fra Hedmark Fylkeskommune, Innlandsprosjektet. Det er til merking og gradering av løyper og stier. Midlene tas ut i 2014 da prosjektet fullføres.

Gaver: Vi takker for gaven fra familien Nybø , kr 26.650, gitt ved Katrines begravelse.

Gode medhjelpere , støttespillere og samarbeidspartnere

Løypekjøring er den sentrale aktiviteten i Tynset Turlag. Gode løyper i variert og flott natur betyr mye for lokalsamfunnet og for mange tilreisende. Med nye maskiner leverer dyktige løypekjørere daglig topp preparerte løyper.

Nå i dag snakker vi om «dagens løyper» og ikke lenger bare om «helgas løyper»!

Skistua i Havern og Volsvangen på Åsan er populære stopper for turgåerne, og vi føler det er flott tilbud til publikum.

Flere medlemmer i Turlaget er villig til å vedlikeholde hver sin teig av løypenettet. Dette er frivillig arbeid som Turlaget er helt avhengig av for å kunne holde oppe et skikkelig løypenett. Stifadderprosjektet , FYSAK- prosjektet og Vinterstier har ført tilbudene Turlaget leverer enda et skritt videre. Vi har nå til sammen over 80 hjelpere som bidrar til at Turlaget kan levere gode løyper, stier og topp-tilbud året rundt.

Uten sponsorer, støttespillere og ivrige medlemmer, ville det ikke være mulig å drive Turlaget med den aktiviteten og på nivået det gjøres i dag.

Av gode støttespillere vil vi trekke fram Tynset kommune, Sparebanken Hedmark, Alvdal-Tynset Sport og vår nye fra i år, Tolga-Os Sparebank.

TIF –Skigruppa er vår viktigste samarbeidspartner. Vi takker og for godt samarbeide med Tyllidalen og Vingelen og det samme med Alvdal Turforening, Barnas Turlag og DNT Nord-Østerdal.

Enkelt personer bør nevnes og honoreres:

Gjennom disse 30 årene har Turlaget hatt 11 ledere:

Bjarne Grandum, Joar Oldertrøen, Karin Tronslien, Bjarne Eggen, Asbjørn Foros, Øystein Rusten, Annar Vangen, Berit Morseth, Magnar Often, Per Kristian Mortensen og Jan Inge Grøndalen.

Vi vil ved dette jubileet trekke fram 3 navn:

- Arne Graven, sentral og meget dyktig løypekjører i 35 år på Tynset. I tillegg vært primus motor for utvikling og vedlikehold av løypetraseer.
- Helge Haug, lettvin og dyktig altmuligmann for Turlaget, også han løypekjører gjennom mange år.
- Mangnar Often, har vært drivkraften for mye av utviklinga i Turlaget de 10 siste åra, som leder i 4 år, som løypeansvarlig i 4 år og som utvikler og drifter av internett / hjemmesida i 10 år.

Det siste tiåret er Norge og Tynset sterkt preget av velstands- og teknologiutvikling.

Det er nasjonal satsing på folkehelse. Det er trendy med trening og friluftsliv.

Det stimuleres til at vi skal legge til rette for trim og trening, gjerne med stier og løyper fra der folk bor.

Disse nasjonale målsettingene og trendene har Tynset Turlag tatt som en spennende utfordring. Vi føler oss som en sprek og offensiv 30-åring i jubileumsåret 2014 !

Tynset Turlag sin virksomhet er i jubileumsåret et vesentlig bidrag til Tynset sitt gode omdømme !

Jan Inge Grøndalen
Leder 2014

